

ЗНАННЯ В СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ: ВИДИ ТА СУТНІСТЬ

Рот-Сєров Є.В.

*Аспірант кафедри маркетингу та управління інноваційною діяльністю
Сумський державний університет*

Важливим елементом будь-якої діяльності людини є знання. Очевидно, що знання допомагають впорядковувати інформацію про явища та факти нашого світу. У розрізі кожної сфери діяльності людини є свої особливості, пов'язані із процесом обробки інформації та перетворенням її у специфічну область знань (професійна, загальна світоглядна, наукова та ін.). Складність чіткого визначення поняття «знання» пов'язана, насамперед, із його багатогранністю. На даний момент не існує єдиної загальної системи класифікації знань. Існує велика кількість сформованих підходів щодо класифікації знань. Так, наприклад, одна із перших класифікацій знань належить Аристотелю, але вона, в принципі, лежить в основі сучасної найбільш загальної класифікації знань, яка представлена на рис.1.

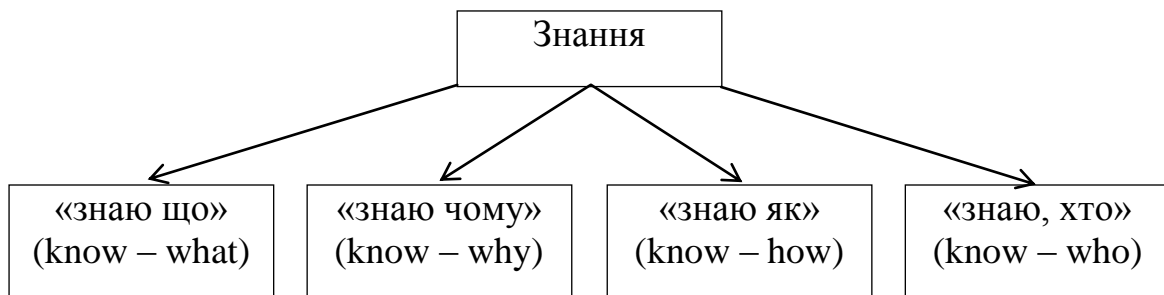

Рис1. Загальна класифікація знань

Основними є 4 категорії, які описують види знань про навколишній світ:

– «знаю що» (know – what) – знання про «факти» (наприклад, дати будь-яких історичних подій). У такому випадку знання за своєю суттю дуже близьке до інформації, зберігається й передається як дані;

– «знаю чому» (know – why) – ця категорія може охоплювати знання про принципи або закони функціонування та розвитку природи, суспільства;

– «знаю як» (know – how) – до цієї категорії знання належать, як правило, навички або вміння в області будь-якої зі сфер діяльності людини;

– «знаю, хто» (know – who) – характеризує знання та компетенцію виконавця, важливість даної категорії знання може зростати, наприклад, із зростанням складності виробленої продукції або використовуваних технологій.

У рамках управління інтелектуальним капіталом організації однією із поширених є класифікація за Е.Брукінг [1]:

– знання про мету, або ідеалістичні знання – це світогляд, цілі, система понять, в основному явні знання, частково – неявні, що підсвідомо використовуються. За допомогою цих знань можна визначити свої можливості, щоб поставити цілі й сформулювати цінності;

– систематичні знання – це знання систем, схем, методів. Знання про загальні принципи й стратегії прийняття рішень. Ці знання використовуються для аналізу причин, для формулювання нових підходів;

– практичні знання – це вміння приймати рішення й фактичні знання. Використовуються для виконання повсякденної роботи;

– автоматичні знання – це робочі знання, застосовувані для автоматичного виконання завдань, у яких не використовуються свідомі міркування (міцно засвоєні знання).

І. Нонака і Г. Такеучі виділяють 3 форми знань [2]:

1) індивідуальне (суб'єктивне) знання – система засвоєних чи вироблених понять, що опосередковують ставлення людини до дійсності;

2) кодифіковане знання – представлено в знаковій формі чи у формі символів (усний чи письмовий текст, формули, зображення і т. ін.);

3) об'єктивоване знання – інтелектуальні моделі, втілені в об'єктивній формі процесів діяльності, її інструментів та результатів.

Крім наведених класифікацій, знання можна класифікувати за формою їх прояву: явні чи неявні. Різниця виявляє себе, насамперед, коли мова йде про поширення чи доступність цих видів знань. Очевидно, що чим більш латентне знання, тим складніше його відділити від самого суб'єкта – людини, яка має ці унікальні знання. Найбільш характерною особливістю явних знань є те, що їх дуже легко нанести на носії інформації (записати, представити графічно і т.п.).

Для неявного знання необхідно використовувати механізми виявлення та переведення його в явне, адже в іншому випадку, дуже складно управляти таким знанням, а значить використовувати його свідомо та ефективно.

Таким чином, поняття «знання» не має єдиного, універсального визначення і залежить від виду діяльності людини, а також багатьох інших чинників. В рамках ведення економічної діяльності, знання – це основний інструмент, що взагалі дозволяє вести її, адже, не має значення чи це виробничий процес чи взагалі управління підприємством чи мотивація працівників чи міжнародні зв'язки із партнерами – все це вимагає специфічних знань ведення такої діяльності. Очевидно, що елемент знань є одним із найскладніших елементів, що піддається управлінню, але ефективно управління знаннями може надати виключні конкурентні переваги, нові інноваційні підходи або технології як у виробничій, так і в управлінській діяльності, а це в свою чергу впливає на ефективність ведення економічної діяльності в цілому.

Література

1. Брукинг Э. Интеллектуальный потенциал / Э. Брукинг. – СПб.: Питер, 2001. – 276 с.;
2. Nonaka I., Takeuchi H. The Knowledge - Creating Company: How Japanese Companies the Dynamics of Innovation. N.Y. 1995.

Рот-Серов Є.В. Знання в сучасних організаціях: види та сутність / Є.В. Рот-Серов // Проблеми та перспективи розвитку підприємництва: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 25 листопада 2016 року). - Х.: ХНАДУ. - Т. 3. - с. 250-252.